

דיני ישראל

מחקרים בהלכה ובמשפט עברי

דיני ישראל

מחקרים בהלכה ובמשפט עברי

אריה אדרעי, שי עקביא וזנר וסוזן לאסט סטון
עורכים

כרך לה-לו
תשפ"ב, 2021

ישיבה אוניברסיטה
בית הספר למשפטים
ע"ש קרדוזו ניו-יורק

הפקולטה למשפטים
ע"ש בוכמן
אוניברסיטת תל אביב

דיני ישראל הוא כתב עת שנתי שיוצא לאור במשותף על ידי הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב ובית הספר למשפטים על שם קרדוזו בישיבה אוניברסיטה ניו יורק. המאמרים המוגשים לכתב העת עוברים שיפוט אקדמי חיצוני, ולאחר התקבלותם הם עוברים עריכה מהותית וטכנית על ידי העורכים הראשיים ומערכת הסטודנטים.

המערכת

בנימין בראון • יצחק ברנד • דוד הנשקה • לייב מוסקוביץ • מרדכי עקיבא פרידמן

סגני העורכים – כרך לה
אריאל אופק • רועי כדורי

חברי מערכת סטודנטים – כרך לה
טלי אדיסמן • דנה גוטר • אוראל דרעי • איתן טלמור-לבקוביץ' • עדי כהן
דוד מנשל • לוטם משה • נטלי סמסוניוק • טליה פליקס • דובי קנול

סגני העורכים – כרך לו
איתן טלמור-לבקוביץ' • רועי כדורי

חברי מערכת סטודנטים – כרך לו
אורי בוטון • שמרון בוסקילה • בר גוייטע • מאיה גולדשטיין • נועית גלוברמן
• עומר דוד • שיר ווינרט • מיכל קוגן, • יעל שאבי • טל שבת • יותם שמיר

עורך משנה (החלק האנגלי)
ארי מרמלשטיין

עריכה לשונית
שרה המר

רכזת המערכת
גירית פוטרמן

ISSN 00704903

©

כל הזכויות שמורות
לפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב
תשפ"ב, 2021

עימוד: יעל ביבר ומיכל סמו־קובץ, המשרד לעיצוב גרפי, אוניברסיטת תל אביב
דפוס: סדר צלם

כרך זה של דיני ישראל מוקדש לכבודו של
פרופסור חנינה בן־מנחם
בהוקרה על תרומתו רבת השנים למחקר ולהוראת המשפט העברי

כתב העת מתפרסם בעזרת תרומתו של משרד עורכי הדין
אגמון ושות' רוזנברג הכהן ושות'

תוכן העניינים

1	אריה אדרעי, שי עקביא וזנר, סוזן לאסט-סטון לכבודו של חנינה בן-מנחם
7	רשימת הפרסומים של פרופטור חנינה בן-מנחם
13	ימימה בן-מנחם הבניה רציונלית
31	אריה אדרעי חלום המשפט: הרב הרצוג והרב גורן על יחסי משפט והלכה בישראל
93	שמשון אטינגר מצוות שבין אדם למקום ובין אדם לחברו במשנת הרמב"ם
111	בנימין בראון תשובות בזק: לקראת ריאליזם הלכתי
149	מיכאל בריס מְרָאָה בְּמִרְאָה: השתקפות מרשם המקרקעין באספקלריה של המשפט העברי
189	יצחק ברנד איסורא וממונא: קווי מתאר ומקרי גבול
241	משה דרורי מקומה של התשובה במשפט הישראלי
261	שי עקביא וזנר ציוויים מדומים, שקרים מועילים ואמון הציבור: פרק בפילוסופיה של ההלכה
283	גדעון ליבזון שבועת "אין לי" (ימין אל עדם): על הזיקה בין המשפט העברי למשפט המוסלמי
327	בנימין פורת האם תביעת הזכות הכרחית? בין שיח הזכויות לשיח החובות
365	לוי יצחק קופר מצה שרויה: הלכה, קבלה ותולדות החסידות
397	עמיחי רדזינר טענת "קים לי" בכפיית גט
437	חיים שפירא שיקול הדעת: מושג תלמודי מנקודת מבט תורת-משפטית

החלק האנגלי

Yishai Kiel

Above and Beyond the Law: Applying Moral Standards in the Sphere of Private Law in the Jewish Babylonian, East Syrian Christian, and Iranian Legal Traditions

*1

Warren Zev Harvey

Rabbi Nissim of Girona on Judicial Bribery

*35

Bernard S. Jackson

Ruth and Ezra-Nehemiah in Dialogue

*53

Oran Zweiter

Recognition of Orthodox Rabbinic Authority in Nineteenth Century America: The Case of Divorce

*107

English Abstracts for the Hebrew Section

*119

רשימת המשתתפים בכרך

ימימה בן-מנחם, פרופסור (אמריטה), האוניברסיטה העברית בירושלים
אריה אדרעי, פרופסור מן המניין, מופקד הקתדרה ע"ש פרופ' יורם דינשטיין, הפקולטה
למשפטים ע"ש בוכמן, אוניברסיטת תל אביב

שמשון אטינגר, פרופסור (בדימוס), הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן
בנימין בראון, פרופסור חבר, החוג למחשבת ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים
מיכאל בריס, מרצה בכיר, המרכז האקדמי שערי מדע ומשפט; הפקולטה למשפטים,
אוניברסיטת בר-אילן

יצחק ברנד, פרופסור חבר, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן
ברנרד ג'קסון, פרופסור (אמריטוס), המחלקה לתיאולוגיה, פילוסופיה ולימודי דת,
אוניברסיטת הופ ליברפול, אנגליה

משה דרורי, סגן נשיא (בדימוס), בית המשפט המחוזי, ירושלים
זאב הרוי, פרופסור (אמריטוס), החוג למחשבת ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים
שי עקביא וזנר, מרצה בכיר, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, אוניברסיטת תל אביב
גדעון ליבזון, פרופסור (אמריטוס), הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים;
בית הספר למשפטים במכללה האקדמית צפת

בנימין פורת, פרופסור חבר, מופקד הקתדרה ע"ש יוסף טננבאום במשפט עברי, הפקולטה
למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים
אורן צוויטר, תלמיד מחקר, בית ספר רוול ללימודים גבוהים במדעי היהדות, ישיבה
אוניברסיטה, ניו-יורק

לוי יצחק קופר, ד"ר, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, אוניברסיטת תל אביב; מכון
פרדס לחינוך יהודי

ישי קיל, ד"ר, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים
עמיחי רדיזנר, פרופסור מן המניין, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן
חיים שפירא, מרצה בכיר, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן

